

15 K. Založnik g. Germ stanuje v Pragi, Václavské náměstí 10. Komisionalno prodajo je prevzel gospod Schwentner v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela v prošlem upravnem letu dohodkov 40.191 K 40 v., stroškov pa 39.694 K 35 v. Družba vzdržuje zdaj šest otroških vrtcev ter enorazredno dekliško šolo na Muti; štirirazredno dekliško in štirirazredno deško šolo pri Sv. Jakobu v Trstu in trirazredno mešano ljudsko šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu. Podpira pa družba petnajst drugih šolskih zavodov.

Toplice pri Novem mestu. Prof. E. Ludwig na Dunaju je sestavil za glasilo c. kr. zdravniškega društva na Dunaju „Wiener klinische Wochenschrift“ popis dolenskih Toplic. Topografične in zgodovinske podatke mu je preskrbel g. dvorni svetnik Fr. Šuklje. Ta spis je izšel v ponatisku kot brošurica z naslovom: „Ueber die Therme von Töplitz bei Rudolfs-werth in Krain“ (Wien u. Leipzig, Wilhelm Braumüller, 1902). Profesor Ludwig je natančno preiskal kemično sestavo topliške vode, v kateri je našel: kalij, natrij, kalcij, strontij, magnezij, železo, aluminij, klor, žvepleno, kremenovo, fosforovo in ogljeno kislino ter organske tvorbe. Litija, borija in borove kisline je našel le sledove. Toplota vode v studencu znaša 36,2° C. Specifična teža je 1,0003517. — Dolej sta izšli o Toplicah še dve knjižici: „Curort Töplitz in Krain, das krainische Gastein. Von Paul Zhuber v. Okrog“ (1900) in: „Die Mineralquelle zu Töplitz nächst Rudolfswerth in Unterkrain. Von August Kulowitz, Badearzt“ (1882).

Dr. Vatroslav Jagić je praznoval lani štiridesetletnico svojega zvanstvenega delovanja. Za to priložnost je Rus V. M. Ljapunov namenil knjižico „Kratkij očerk učenoj dejateljnosti akademika Ignatija Vikentjeviča Jagića“, ki je pa izšla šele letos. Tukaj je popisano življenje tega neutrudnega slovenskega učenjaka. Ljapunov našteva v časoslovnem redu tudi vse Jagičeve učene spise. Osebni spomini pisateljevi na Jagića dajejo spisu pristržno živahnost.

O **Nikoli Mašiču** piše v „Prosvjeti“ V. Lunaček: Do Nikole Mašiča nismo imeli Hrvatje slikarja-umetnika, t. j. človeka, kateri bi bil dal svojemu življenju izključno le umetniški smoter in bi si bil umetnost izbral za svoj stan. Bilo jih je tudi pred Mašičem več, ki so se bavili s slikarsko umetnostjo, a ti so bili ali diletantje ali profesorji. Mašič je res prvi hrvaški slikar . . . Najbolj se mu je priljubila umetnost v razvoju kake velike umetniške ali književne dóbe; zato so mu trecentisti in Fra Angelico milejši od dovršenih renesanških velikanov. Za ono fino, skromno delo, za oni tihi in blagi mir, za one s čuvstvom oblite črte je imel Mašič posebno oko in toplo srce. To je najbolj ugajalo njegovemu umetniškemu okusu. Mašič je imel nekaj od onih prvih preporoditeljev slikarstva, od onih za lepoto in reli-

gijo oduševljenih redovnikov. Bil je res posvetnjak, slikal je vesele profane stvari, tehnika in risba sta mu mnogo dovršenejši od njihovih, a on je imel isto čuvstvo in ljubav do lepote, ki se sveti iz onih slik . . . Slike Mašičeve so ostale večinoma v domovini, nekatere so prodane na Angleško, v Ameriko in na Nemško . . . Ljubil je mlajše hrvaške umetnike, a ni mu ugajalo, da tako glasno zahtevajo pravic in priznanja.“ (Pr. „Dom in Svet“, str. 508.)

Dragotin Hirc, soizdajatelj znamenitega dela „Zemljopis Hrvatske“, je praznoval dne 15. julija t. l. tridesetletnico svojega pisateljevanja. Hirc se bavi z hrvaškim domovinoznanstvom in je urednik „Hrvaškega Planinarja“. Napisal je poleg več knjig za razne liste čez 500 člankov. Zdaj dela za „Revizijo hrvatske flore“ ter ima zasnovanih še več obširnejših prirodoepisnih in zemljepisnih del.

Vodja istrskih Hrvatov dr. Dinko Vitezić je praznoval dne 25. julija osemdesetletnico svojega rojstva. V dobrodelne narodne svrhe je izdal do 120.000 K; svoje govore je zbral v dveh „Poslani- cah“. Bil je predsednik „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

„Bulgarsko knjižovno društvo“ v Sofiji. Predsednik društvu je Iv. Ev. Gešov, podpredsednik dr. V. Mollov, blagajnik M. K. Sarafov, tajnik Iv. Pêjev. Društvo ima tri odseke: zgodovinsko-jezikoslovni s predsednikom L. Miletičem, tajnikom Zlatarskim in 33 člani, prirodoslovno-zdravilski s predsednikom Mollovom, tajnikom Toševom in 23 člani ter modroslovni s predsednikom Bobčevom, tajnikom A. Kablêškovom in 22 člani. Častnih članov je bilo prošlega leta 21; drugi člani so pa razdeljeni po odsekih. Vsak odsek ima tudi dopisujoče člane. Dohodkov je bilo 6.645,86 levov, izdatkov pa 12.639,25 levov.

Prvotiski na Češkem. V „Věstniku české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění“ poroča dr. Isidor Zahradnik o svojih preiskavah v knjižnici kanonikov premonstratskih na Strahovu v Pragi. Prvotiskov, to je knjig, tiskanih pred l. 1500., je našel tu čez 1000. V tem oziru stoji ta knjižnica med samostanskimi knjižnicami v Avstriji na petem mestu.

Henrik Siemiradzki.

Dne 24. avgusta je umrl eden največjih poljskih umetnikov — svetovnoznani slikar Henrik Siemiradzki. Rojen je bil kot sin odpuščenega ruskega generala v vasi Pieczyngi v harkovski guberniji l. 1843. Učil se je na vseučilišču prirodoslovja, a kot 21 leten mladencič se je vdal že popolnoma slikarstvu ter šel na „Akademijo lepih umetnosti“ v Peterburg, kjer je kmalu dosegel častna darila. V Monakovem je slikal pod Pilotyjem ter tam zbudil pozornost s slikama „Pogin Sodome in Gomore“ in „Umor nedolžnih otročičev“. Pa vleklo ga je v Italijo, in tu se je raz-